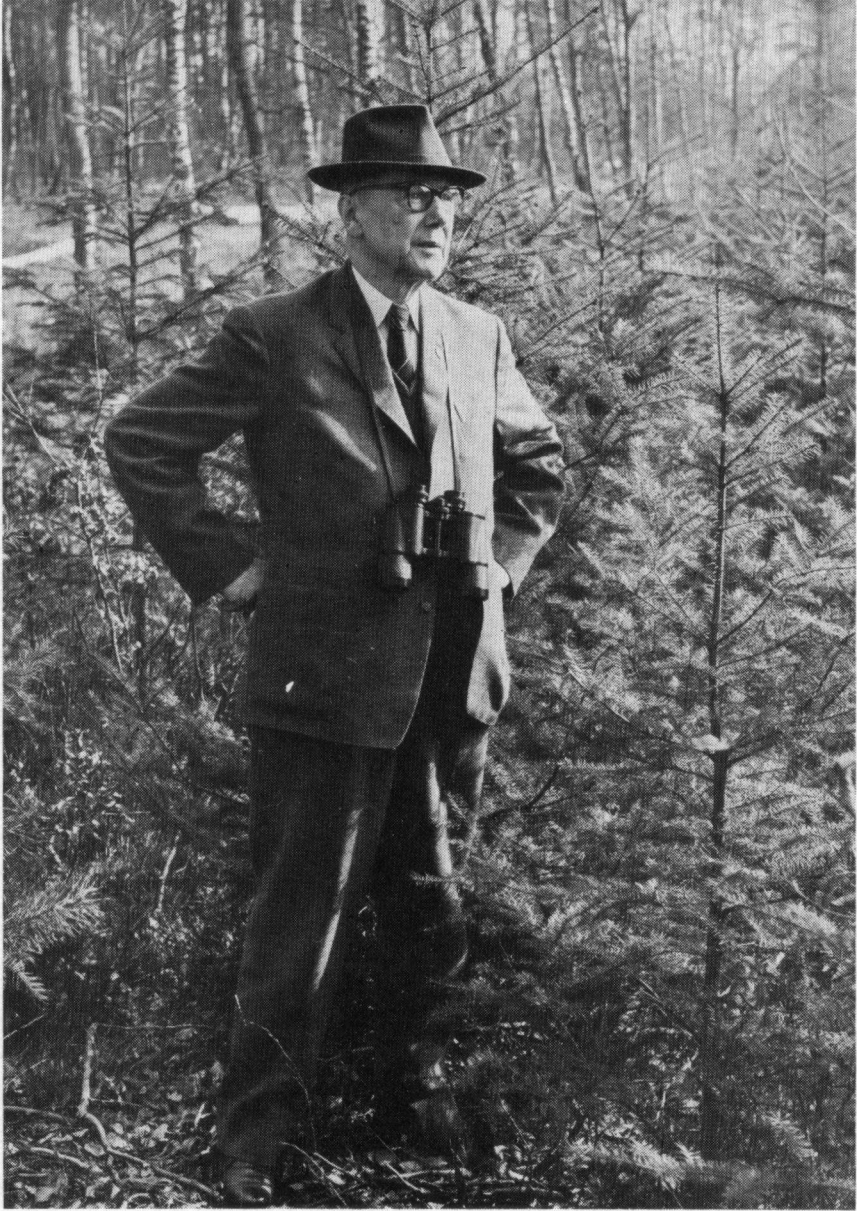

15 MAART 1971: 80 JAAR

A. B. Wigman: de standvogel

Door Rinke Tolman

Nadat dr. P. G. Buekers in 1903 met het boekje „De vogels van Nederland” voor de dag kwam en dr. Jac. P. Thijsse in 1920 „Het vogelboekje” het licht deed zien, was het A. B. Wigman, van wie in 1917 het werkje „Vogellevens in Nederland” verscheen: een aantrekkelijke, bezielende uitgave, waaruit amateur-ornithologen heel wat konden opsteken in de tijd, toen er niet zulke massa’s vogelboeken van de pers rolden als heden ten dage het geval is.

Wigmans gids was vlot en levendig geschreven en gelardeerd met gedichtfragmenten, voornamelijk van Engelse schrijvers. Een ander boekje van zijn hand, dat uitsluitend over vogels ging en zakelijke gegevens bevatte was een deeltje uit de serie „Wat leeft en groeit”: een uitgave van Het Spectrum in Utrecht. De titel ervan luidde „Vogels van heide en stuifzand”.

In andere publicaties van hem schonk hij, zij het op terloopser wijze, eveneens een gedegen aandacht aan onze gevederde medecreaturen, maar zij fungeerden daarin als opluisterende indicators van milieu en seizoen. Wigman, die over een fantastische bibliotheek beschikt, was en is een veelal knap prozaïst. Hij is wel eens een epigoon van Hermann Löns genoemd, maar dit is helemaal geen denigrerende kenschetsing. Wij moeten niet vergeten, dat velen van degenen, die tegenwoordig natuurhistorische schetsen schrijven, de een meer, de ander minder, beïnvloed zijn, in de meeste gevallen door Heimans en Thijsse. Wigmans terrein van actie vormen vooral de dorre gronden in ons land: de heiden, de stuifzanden en bossen. De meeste titels van de plusminus twintig boeken, die hij schreef, verraden dit al (men raadplege de desbetreffende lijst). In zijn publicaties speelden vooral het vederwild (houtsnip, korhoen, fazant en patrijs), de kleinwildsoorten (haas en konijn) en het grof wild, everzwijn, edelhert en ree, en bovendien stootvogels en roofzoogdieren een rol. De hang naar het romantische is bij Wigman sterk ontwikkeld. Vandaar dat hij buitengewoon aan de Veluwe is verknocht, waar hij gelegenheid te over vindt om na te gaan wat er also aan de jagerij vastzit. Een hele tijd is hij verbonden geweest aan het Nationale Park „De Hoge Veluwe”; daarover schreef hij veel folders en een pocket.

Indertijd, ook weer ter gelegenheid voor het jarig zijn der 1891-ers, heb ik Wigman eens gekenschetst als een standvogel, omdat hij van ons drietal de minst zwerflustige is, de meest honkvaste. Hij is een aan de Veluwe vastgeklonken bosjesman, wat nog niet behoeft te betekenen dat hij nog nooit buiten de grenzen heeft vertoefd. Jan P. daarentegen, een trekvogel met weinig zitvlees, is een globetrotter, ikzelf een polderjongen, die zijn geluk als zwerver in alle Nederlandse provincies zocht, vond en nog vindt.

Wij laten hier de titels van zijn boeken volgen:

Vogellevens in Nederland	J. M. Meulenhoff, Amsterdam	1917
Langs eenzame paden	H. J. W. Becht, Amsterdam	1929
Bruine verten en blinkend zand	A. G. Schoonderbeek, Laren	1932
Gevederde vrijbuiters	L. J. Veen, Amsterdam	1937
Vogels van heide en stuifzand	Het Spectrum, Utrecht	1939
Zoogdieren in de bossen	Het Spectrum, Utrecht	1940

In 't wild levende zoogdieren	A. Rutgers, Naarden	1942
Dieren in het Nationale Park	De Fontein, Utrecht	1949
Zwervend langs het wildspoor	Zomer en Keuning, Wageningen	1952
Tussen hei en dennengroen	Zomer en Keuning, Wageningen	1953
Schoonheid van de Veluwe	Uitg. Mij. Holland, Amsterdam	1953
Vreugd van bos en heide	Zomer en Keuning, Wageningen	1950
De Hoge Veluwe ons Nationale Park	Zomer en Keuning, Wageningen	1955
In bos en veld	Zomer en Keuning, Wageningen	1957
Lokroep van het wild	Zomer en Keuning, Wageningen	1959
Dit is de Hoge Veluwe (pocket)	Contact, Amsterdam	1960
Zo leeft de Hoge Veluwe	Reclamealbum Rama	1960
Halali; cult. hist. wild en jacht	Haentjens Dekker, Utrecht	1963

Voorts in samenwerking met ds. R. J. de Stoppelaar en J. P. Strijbos:

Een jaar natuurleven (4 delen: herfst, winter, lente en zomer) 1934-1935. Scheltema en Hoikema, Haarlem en enkele vertalingen en kleine plaatjesalbums.

Over zijn medewerking aan bladen deelt Wigman ons het volgende mee: „Ja, ik zit al ruim 9 jaar — in september 1970 ging de 10e jaargang in — elke dag in de dagbladen van het Wegener Courantenconcern (zeer uitgebreid over Achterhoek, Veluwe, Gelderse Vallei enz.) met een vaste natuur-historische kalender, getiteld „Buiten” en gaande over landschap, dier en plant naar de loop der jaargetijden. Graag zou ik de tien jaren volmaken met dit aardige werk, waarop nogal wat reactie komt, vragen gesteld enz. Van tijd tot tijd lardeer ik het met een grotere bijdrage en zo breng ik mijn dagen door”.

• Rinke Tolman, Albert Cuyplaan 16, Soest

Vereniging voor Vogelbescherming „s Gravenhage en Omstreken”. Jaarverslag 1969-70

Vogelbescherming „Den Haag” kwam weer met een mooi gedrukt en geïllustreerd jaarverslag waarin de activiteiten worden vermeld. Hierop volgen korte verslagen met opgave van broedvogels in de vogelreservaten Vogeltuin „Bosjes van Poot”, Vogeleiland „Meer en Bos”, Vogeltuin „Marlot”, Vogelreservaat „Ockenburgh”, eendenkooi „Zuiderpark” en verslagen van de vogelwachters waarvan de taak voornamelijk bestaat uit het bewaken van parken en duinterreinen gedurende de broedtijd, het in orde houden van vogeltuinen en het plaatsen en controleren van nestkasten. We vinden korte verslagen van Overvoorde-Steenvoorde-De Voorde, Wapendal, Westduinen, Marlot, Scheveningse Bos, Nieuwe Scheveningse Bosjes, Rozenrust (Leidschendam), Wassenaarse meeuwenkolonie, Duivenvoordse en Veenzijdse polder en het

duingebied ten zuiden van Katwijk.

Vogelpopulatie onderzoek wordt vermeld uit de Wassenaarse en de Westlandse duinen.

In de meeuwenkolonie werden 214 volle legsels van de zilverbmeeuw aangetroffen, terwijl het aantal paren van de Britse kleine mantelmeeuw 66 bedroeg. Tellen wij daarbij de 10 paren welke in de andere duinterreinen hebben gebroed, dan komen wij op een totaal van 76, tegenover 60 broedparen in 1969. Het aantal paren stormmeeuwen bedroeg 37 tegen 44 in 1969. In de Wassenaarse duinen was het aantal vastgestelde broedgevallen in 1969 vastgesteld op 1881, over 61 soorten. Bijzondere broedgevallen zijn die van de geoorde fuut, boomvalk en glanskop. De grootste aantallen broedgevallen van fitis (331), kuifeend (248), meerkoet (135), grasmus (103) en wilde eend (96). Op het Vogelringstation Meyendel werden in 1969 verdeeld over 65 soorten 2880 vogels geringd. J.T.

De toernige tjiftjaf van Suske en Wiske

Droevig en verheugend

Het kerstnummer was voor een groot deel geen prettige lectuur, waaraan de redactie slechts indirect schuldig is. Zij moet nu eenmaal de feiten weergeven en die zijn droevig. En niet alleen hier.

Het Amerikaanse tijdschrift van de Audubon Society bevat de laatste jaren vrijwel niets anders dan artikelen en berichten over milieu-vervuiling, landschapsvernieling en de daaraan verbonden consequenties. Men voert daar een niet aflatende, taaie strijd tegen de grote machten, die het voor het zeggen hebben. Meestal vruchteloos of met gering succes. De lectuur van dit blad stemt vaak droevig en bitter.

Verheugend vond ik, en waard hier te vermelden, de publicatie van een strip in mijn krant uit de zo bekende serie „Suske en Wiske”. Van de geestige en bekwame belgische tekenaar Willy Van der Steen. De strip heeft als titel „De toernige Tjiftjaf”. In het begin ervan geeft hij, bij monde van zijn figuren, heel duidelijk zijn mening over de jaarlijkse vogelslaching in België. Hij zegt het zeer duidelijk, geeft cijfers, laat zijn afkeer volop blijken. Later wordt de strip te kolderiek en is er weinig sprake meer van het mooie doel, waarvoor de figuren

zich hadden ingezet. Maar het begin loog er niet om, de teksten waren zo duidelijk, vaak bijtend-ironisch, dat hoogstwaarschijnlijk geen enkel belgisch blad deze strip heeft durven plaatsen. Ik wil hier hulde brengen aan de heer Van der Steen voor zijn moed, in eigen land deze waarheden te durven zeggen, zonder blijkbaar met commerciële overwegingen rekening te houden die toch, in zijn bedrijf, een heel belangrijke factor zijn. Ook in België prijst men de moed van Willy Van der Steen („De Standaard” van 18-8-'70 en Driemaandelijks Mededelingenblad van de C.C.B.V., juli-sept'70, pag. 2).

De plaat van Slijper, zo bekwaam en geestig, past door zijn treffende symboliek, volkomen bij de inhoud van dit nummer. Ook de ironisch lijkende titel Dag N 70, die Albers aan zijn opsomming van ellendigheden gaf, vind ik veelzeggend. Ik zie erin dat, ondanks het nu afgelopen natuurbeschermingsjaar, alles nog is zoals het was, zo zal blijven en waarschijnlijk steeds erger worden. Dat het jaar N 70 nu ook ondersteboven ligt, met geknakte stengels en hangende blaadjes en dat de heren met tassen en hoge hoeden voortgaan in gesloten verband. Laten wij dit ook blijven doen.

• Rein Stuurman, Nieuweweg 16, Eemnes U.